

Nuorisovaltuusto ONEn 1. varapuheenjohtaja Jasper Vaittinen osallistui 1.10. Alueelliseen kansalaisjärjestöakatemiaan Oulun kaupungintalolla. Tilaisuudessa hän osallistui haastatteluun, jossa aiheena oli resilienssi, turvallisuus ja yhteisöllisyys. Jasper puhui nuorten näkökulmasta. Tässä puhe kokonaisuudessaan.

Nuorten näkökulmasta: resilienssi, turvallisuus ja yhteisöllisyys

Kun mä lähdän pohtimaan näitä kolmea: resilienssiä, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä, mä lähestyn kysymystä luonnollisesti meidän nuorten näkökulmasta. Mä näen, että nää kaikki ainakin nuorille syntyy oikeastaan kokemuksesta siitä, että meistä välitetään, meillä on paikka yhteisössä ja me voidaan vaikuttaa meidän ympäristöön.

Mitä se siis tarkoittaa käytännössä?

Resilienssi syntyy osallisuudesta

Resilienssillä tarkoitetaan kykyä sopeutua ja palautua vastoinkäymisistä, ja ainakin mun mielestä se kumpuaa siitä, että kokee voivansa vaikuttaa asioihin. Jos sulta puuttuu kokemus siitä, että sä voit vaikuttaa asioihin sun ympärillä, vastoinkäymisen sattuessa sulle tulee hyvin helposti tyhjä olo: "asiat taas vain menevät huonosti, ilman että niille voi tehdä mitään, joten turha edes yrittää."

Jos puolestaan koet, että voit vaikuttaa asioihin, on sun suhtautuminen vastoinkäymisen sattuessa ihan eri. Sen sijaan, että lyöt hanskat tiskiinkin ja luovutat ennen kuin aloitatkaan, sä saatatkin oikeesti yrittää tehdä jotain, yrittää korjata asioita tai ainakin yrittää varmistaa, että sulla menee paremmin jatkossa. Kun sä koet että sä voit vaikuttaa asioihin sun ympärillä, sä oikeesti yrität vaikuttaa niihin, ja se on aika avainasemassa resilienssin suhteen.

Kun pohditaan näiden asioiden kehittämistä paikallisella tasolla, kaupunkina, tää kaikki kytkeytyy mun mielessä isosti juurikin nuorten osallisuuteen. Meidän pitää ottaa nuoria mukaan päätöksentekoon, meidän pitää ihan aidosti kuunnella sitä, mitä heillä on sanottavaa - ei kuulla, vaan nimenomaan kuunnella. Nuorten mielipiteet tulee huomioida, nuorilla pitää olla mahdollisuus vaikuttaa siihen minkälaisia päätöksiä tehdään. Minkäänlaiseen parempaan tulevaisuuteen on hyvin hankala jaksaa uskoa ilman, että omaa mahdollisuuden yrittää rakentaa sellaista.

Turvallisuus alkaa arjesta

Turvallisuuden osalta mä lähdän itse ensimmäisenä ajattelemaan arjen turvallisuutta. On tottakai tärkeää, että meidän kaupunki on turvallinen, että sun ei tarvii pelätä rikoksen uhriksi joutumista kun liikut ulkona ja niin edelleen - mutta mä näen yhtälailla tärkeänä sen, että nuorten arki on turvallista. Että arjessa ei tarvitse pelätä ja tuntee oloa uhatuksi.

Tää luonnollisesti tarkoittaa sitä, että koulut ovat avainasemassa. Lapsille ja nuorille koulu on se arki. Siellä käydään päivittäin, vietetään useita tunteja päivässä, siellä kohdataan ihmisiä ja koetaan vuorovaikutusta. Olisikin siis ensiarvoisen tärkeää, että varmistetaan koulujen turvallisuus. Kuten varmaan kaikki tiedämme, koulukiusaaminen on aivan todellinen ja valtava ongelma. Se on myös suurin asia, joka horjuttaa turvallisuudentunnetta lasten ja nuorten arjessa. Yhdenkään lapsen ei tulisi pelätä, että joutuu arkielämässään kiusaamisen uhriksi. Se, että joudut pelkäämään kouluun menoa tai sitä mitä siellä tapahtuu, horjuttaa perusturvallisuudentunnetta perustavanlaatuisesti, ja jos tahdomme kehittää turvallisuutta, tulisi juuri kiusaaminen ottaa tosissaan, ja meidän tulisi tehdä kaikkemme sen vähentämiseksi.

Mä en osaa antaa vastauksia siihen, kuinka kiusaaminen ilmiönä onnistutaan päihittämään - en usko, että kukaan osaa, koska silloinhan kiusaamista ei esiintyisi. Mä kuitenkin uskon, että siinä mitä kaupunki voi tehdä, meidän opettajat ovat avainasemassa. Opettajien tulisi olla aikuisia, jotka oikeasti puuttuvat kiusaamiseen, ja joihin lapsien ja nuorten tulisi oikeasti voida luottaa. Tämä vaatii sitä, että ilmiö otetaan vakavasti ja siihen puututtaisiin systemaattisesti, vähättelemättä tai sivuuttamatta lasten ja nuorten kokemuksia.

Yhteisöllisyys rakentuu kohtaamisista

Jos mietitään lasten ja nuorten yhteisöjä, keskiössä on edelleen koulut, toki mitä vanhempi nuori, sitä useampaan yhteisöön hän kuuluu. Koulun lisäksi nuorilla on harrastuksia, kaveriporukoita, he viettävät aikaa nuorisotiloilla ja niin edelleen. Jos me halutaan kehittää yhteisöllisyyttä, meidän tulisi vaalia juuri näitä nuorten yhteisöllisyyden rakennuspalikoita.

Meidän tulisi panostaa siihen, että kouluissa nuorilla on mahdollisuus kohdata toisiaan. Kouluissa tulisi olla niin yhteistä toimintaa kaveriporukoille kuin mahdollisuuksia tavata uusia ihmisiä. Meidän tulisi varmistaa, että jokaisella kaupungin nuorella on harrastusmahdollisuuksia: mitä useampi nuori löytää itselleen mieluisan harrastuksen ja mieluisaa tekemistä, ja sitä kautta muita samanhenkisiä nuoria, sitä enemmän yhteisöllisyyden kokemus kasvaa, muista hyödyistä puhumattakaan.

Ja näiden lisäksi kaupunki voi itse tarjota nuorille kohtaamispaikkoja. Nuorisotilat ovat mainioita, ja niihin voisi panostaa entistä enemmän. Tämän lisäksi esimerkiksi erilaiset tapahtumat voivat olla mainioita mahdollistamaan uusien ihmisten kohtaamista.

Mutta tiivistääkseni näin loppuun asiat ytimekkäästi: käytäntöjä joilla näitä voi edistää on valtavan paljon, ja keskeistä on se, että niitä lähdetään oikeasti toteuttamaan. Vielä parempi, jos käytäntöjen pohdinnassa ja toteuttamisessa osallistetaan ja otetaan mukaan meidän nuoria: meillä on erilainen maailma kuin teillä aikuisilla, ja jos meidän resilienssiä, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä haluaa todella edistää, kannattaa tämä meidän maailmamme yrittää todella tavoittaa.

Kiitos.

- Jasper Vaittinen, ONEn 1. varapuheenjohtaja